

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА
АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА**

„ФАРМАКОЛОГИЯ (ВКЛ. ФАРМАКОКИНЕТИКА И ХИМИОТЕРАПИЯ)“

**ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.1. МЕДИЦИНА,
ОБЛАСТ НА ВИШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ
В МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ – ВАРНА**

Уважаема г-жо Председател на Акредитационния съвет на НАОА,

Постоянната комисия по здравеопазване и спорт предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма по „ФАРМАКОЛОГИЯ (ВКЛ. ФАРМАКОКИНЕТИКА И ХИМИОТЕРАПИЯ“ от професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт в Медицинския университет „ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ – Варна.

Докладът е разработен съгласно чл. 78 от ЗВО, чл. 33 и чл. 36, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА
II.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ
III.	КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)
IV.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ
V.	ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол №13/02.06.2022 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕГ: Доц. д-р Нина Белова, дм Членове: 1. Проф. д-р Румен Николов, дм 2. Маг. фарм. Гергана Лазарова (докторант) <i>Наблюдаващ процедурата от ПКЗС:</i> Професор д-р Цветанка Маринова, дмн	Протокол №23/26.09.2023 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	25.10.2023 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол №44/05.12.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол №45/12.12.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Докторската програма (ДП) „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в Професионално направление 7.1 Медицина има редовна програмна акредитация от **20.04.2017 г.**, дадена с решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №10) с оценка **9.02** (девет цяло и две стотни) за **шест години до 20.04.2023 г.** и **четири препоръки:**

1. Да се провеждат вътрешни одити за оценяване качеството на обучение 1 път годишно.
2. Да се въведе кредитна система в обучението на докторантите в МУ – Варна вкл. и по докторската програма „*Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)*“.
3. Да се положат усилия за мотивиране на докторантите и постдокторантите от научна специалност „*Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)*“ за мобилност по програма Еразъм +.

4. Да продължи ремонта на останалите помещения и кабинетите на Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия на Медицинския факултет.

Направените при преходната акредитация препоръки са изпълнени в пълен обем:

По препоръка № 1. През периода 2017-2022 г. са планирани 6 вътрешни одита от Централната комисия по управление на качеството в *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия*, като от тях са осъществени 6 вътрешни одита, през 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 и 2022 г. Факултетната комисия по качество извършва оценка на учебния процес по годишен план, включващ и вътрешни одити за съответствие на организацията и провеждането на обучението по докторските програми на Факултета по медицина. Съществува практика за провеждане на неочаквани проверки от хабилитираните преподаватели по специалността всеки семестър и по всички дисциплини, преподавани в *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия*. За периода 2017-2022 г. в Катедрата са осъществени общо 29 текущи одита.

По препоръка № 2. Планът за обучение на докторантите в Медицински университет – Варна регламентира базовата, профилиращата и специализирана подготовка на всички докторанти, обучавани в Университета. Заетостта на докторантите се измерва в кредити (ECTS). Присъждането на кредити става в съответствие с Наредбата за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. За целия период на обучение докторантите придобиват минимум 153 кредита (ECTS). В атестационната карта, която докторантите задължително попълват в края на всяка академична година се сумират придобитите кредити. Приблизителният брой кредити за положителна атестация за съответната академична година е от 20 до 51 кредита, а кредитите за допускане до отчисляване с право на защита (общо за целия период на обучение) са от 153 до 165 кредита. Въз основа на събраните кредити за целия период на обучение, докторантът се допуска/ не се допуска до отчисляване и защита.

По препоръка № 3. Медицинският университет – Варна има сключени двустранни споразумения с повече от 59 университета от 21 европейски страни. През акредитирания период в *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия* е реализирана една входяща мобилност по програма *Еразъм+* на асистент от Катедрата по фармакология към Факултета по медицина на Медицинския университет в гр. Вроцлав, Полша, който е посетил Катедрата по фармакология и клинична фармакология през учебната 2018/2019 година. През периода 2017 – 2022 г. докторантите към *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия* са реализирали 16 външни мобилности на докторантите, а на постдокторантите – 33 мобилности.

По препоръка №4. След преустройство *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия* разполага с 6 преподавателски кабинета (301, 301-А, 305, 305-А, 306-А и 411). Понастоящем всички преподаватели в Катедрата – хабилитирани и нехабилитирани, както и докторантите, разполагат с достатъчно пространство и удобна работна среда за осъществяване на научноизследователската и учебно-преподавателската си дейност. Обучението на студентите и докторантите към Катедрата се осъществява в 5 учебни зали (303, 306, 307-1, 307-2 и 504), едната от които е компютърна. Във всички учебни зали има възможност за представяне на мултимедийни презентации, а 3 от залите са оборудвани с интерактивни дъски.

Констатации за изпълнение на направените препоръки: изпълнени.

За отчетния период са зачислени общо 7 докторанти, 5 успешно са защитили ОНС „Доктор“.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/ неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие на стандартите и насоките за осигуряване качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството.

Критерий 1.1. Висшето училище има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

По 1.1.1. МУ-Варна организира обучението по *докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“* в съответствие със своята мисия, цели, задачи и действащото законодателство.

Мисията на МУ-Варна е да бъде водеща образователна и научна институция с утвърдена идентичност в европейското и световно образователно пространство, ориентирана към осигуряване на висококачествено обучение, провеждане на значими научни изследвания, въвеждане на иновации и модерни технологии за подобряване на здравето на нацията в партньорство с български и международни университети и институции.

При изпълнението на своята мисия Университетът се ръководи от основните си **цели**: осигуряване на стабилна среда за обучение, практика и живот на студентите; гарантиране на научен и преподавателски потенциал; възможности за развитие; достъпност и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация; уважение на академичните традиции и защита на авторските права. Стратегическата цел на МУ-Варна е развитие на университета като водещ образователен, научноизследователски и технологичен център сред висшите училища в България и утвърждаването му сред водещите университети в Европа. За постигане на тази цел са формулирани задачи за изпълнение в **четири приоритета**: Човешки капитал; Университетска материално-техническа база и инфраструктура; Управление на финансите; Управление на качеството. Във вътрешноуниверситетската система има публикувани **над 90 университетски нормативни документа**, свързани с организацията, реда на протичащите процеси в институцията (*стратегии, правилници, инструкции, правила, методики и др.*).

Катедра „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ на Медицинския факултет към МУ-Варна обучава докторанти в *докторската програма по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“* в ПН 7.1. Медицина. Учебната документация, свързана с ДП по *„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“* е в пълно съответствие с действащата в момента законова база. Подготовката на докторантите се регулира изцяло от правната рамка, очертана от официално приетите документи на МУ-Варна.

По 1.1.2. В МУ-Варна и Факултета по медицина съществува цялостна концепция за осигуряване на качеството на обучение и процеса на неговото управление. Ръководството на Университета разработва стратегия за осигуряване на качеството на обучение и развитие на академичния състав, съобразно Национална стратегия за развитие на висшето образование в

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

Република България, съгласно ЗВО чл. 6, чл. 11, чл. 17 и чл. 77. Тази университетска стратегия стриктно се прилага и във Факултета по медицина, при осигуряване на качеството на обучение по ДП „**Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**“.

В МУ-Варна е разработена и внедрена система за управление на качеството на учебния процес със съответната документация, инструкции и правила за прилагането ѝ. Системата за управление на качеството в МУ-Варна се осъществява чрез изградената структура във всички основни звена, ръководена и координирана от зам.-ректор „Международно сътрудничество, акредитация и качество“. По решение на ръководството на МУ-Варна е проведено **външно одитиране** на процесите, протичащи в Университета на база на EFQM модела, което приключва със защитаването на първо ниво (*Committed to Excellence*) и получаване на сертификат. Системата за управление на качеството е описана в **Ръководство за управление на качеството на обучение в Медицински университет – Варна**. В електронен вариант то е налично на интернет-страницата на МУ-Варна.

По 1.1.3. На всички докторанти е осигурена възможност за финансиране на дисертационния им труд от фонд „Наука“ – собствен фонд за финансиране на научноизследователски проекти на МУ-Варна. Фонд „Наука“ стимулира развитието на научноизследователската дейност в МУ-Варна, подпомага кариерното израстване на академичния състав с акцент върху докторанти, постдокторанти и млади учени и осигурява конкурентно финансиране на научноизследователски проекти и разработки с научна стойност, актуалност и практическо приложение.

В МУ-Варна е формирана **Комисия по научноизследователска дейност (НИД)**, която има задачи да подпомага подготовката и осъществяването на интердисциплинарни и международни проекти; подпомага и осигурява включването на преподавателите в организирането и участието на научните сесии на МУ-Варна и тези в страната, с активното съучастие на членове на академичния състав на Университета; периодично анализира и оценява резултатите от научноизследователската активност на академичния състав; определя приоритетите за следващия етап; отчита дейността пред ректора и академичния състав.

През 2016 г. към МУ-Варна е създаден „**Научноизследователски институт**“ (НИМУ-Варна) с Постановление №80 от 14 април 2016 г. на Министерския съвет на Република България.

Катедрата по Фармакология и клинична фармакология и терапия, като основно обучаващо звено на докторантите в ПН 7.1. Медицина, ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“, развива научноизследователската си дейност, съгласно съвременните стандарти по научната специалност. Разработват се направления за научноизследователската дейност, периодично се прави анализ и оценка на резултатите от научната дейност на катедрата и се определят приоритетите, провеждат се научни колегиуми, на които се докладват резултати от текущи научни изследвания и се обсъждат материалите за публикуване.

През периода 2017 – 2022 г. в **Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия** се работи по няколко **основни научни направления**, свързани с докторската програма по **Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**:

1. Изследване на фармакологичната активност на растителни продукти върху интактни опитни животни.
2. Изследване на фармакологичната активност на растителни продукти и биологично-активни вещества с природен произход в различни експериментални модели – метаболитен синдром, остеопороза, възпалителни чревни заболявания, депресия, чернодробна увреда, остро възпаление.
3. Изследване на ефектите на витамин К в експериментален модел на метаболитен синдром, както и на биологичната активност на витамин К-зависимия протеин остеокалцин чрез фармакологично индуцирани противоположни промени в

плазмените му концентрации при опитни животни (интактни и с модел на метаболитен синдром).

4. Проучване честотата и механизмите на потенциални клинично-значими лекарствени взаимодействия при амбулаторни и хоспитализирани пациенти.
5. Изследване ефектите на растителни продукти върху здрави доброволци и пациенти с нарушения в енергийния метаболизъм.
6. Проучване на биологичната роля на витамин К-зависимия остеокалцин при пациенти с нарушения в енергийния метаболизъм.

Обучението на докторантите по *ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“* е насочено към тяхната задълбочена теоретична подготовка по фармакокинетика, фармакодинамика, фармакотерапия, познаване на нежеланите лекарствени реакции и клинично значимите лекарствени взаимодействия, а също така и в областта на предклиничното изпитване на биологично активни вещества. Целта е формиране на фундаментални знания и умения и компетентности в областта на фармакологията. Специалното практическо обучение формира умения за:

- правилно прилагане на основните техники и манипулации при работа с опитни животни;
- прилагане на съвременни методи за създаване на експериментални модели на заболявания с висока социална значимост;
- прилагане на съвременни методи за изследване на фармакологична активност в експериментални модели;
- дизайниране и провеждане на предклинични проучвания;
- дизайниране и провеждане на клинични проучвания.

Докторантското училище е функционална структура на МУ-Варна, създадена с цел подпомагане на младите научни работници при изготвянето и оформянето на публикации, и при разработването на дисертационните им трудове. В квалификационната характеристика на *ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“* са описани комплекс от знания, умения и компетенции, насочени към развитие на интелектуалните качества на докторантите, задълбочено опознаване на състоянието и тенденциите в изследваната област, дефиниране, анализиране и решаване на актуални управленски и здравни проблеми, аргументиране на професионални решения, очертаване на проблемни аспекти, осъществяване на междупредметни връзки, оценяване на политики в областта на специалността. В МУ-Варна е разработена *Политика за устойчиво интегриране на науката в обучението*.

По 1.1.4. В МУ-Варна е създадена система, гарантираща качеството на научноизследователската дейност и спазване на етичния кодекс. Контролът се включва на различни етапи от разработването на научните проекти до публикуване на резултатите. Преди стартиране, всички научни изследвания върху хора, провеждани в МУ-Варна, подлежат на начална експертна оценка от **Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ)**. КЕНИ е експертен и консултативен орган, учреден към МУ-Варна със заповед на Ректора. Комисията работи в съответствие с действащата в момента законодателна рамка, третираща етичните аспекти на научните изследвания върху хора. Обект на експертна оценка на КЕНИ са клинични и неклинични биомедицински и медико-социални научни изследвания върху човешки същества, научни изследвания с използването на персонална биомедицинска информация, както и етични проблеми, отнасящи се до защита на обществените интереси от недобросъвестни действия на изследователите при продукцията, съобщаването, предлагането и публикуването на резултатите от научните изследвания. КЕНИ осъществява и периодичен надзор и дава становище относно етичните аспекти на научните изследвания в МУ-Варна. Комисията отчита дейността си ежегодно пред Ректора.

В МУ-Варна е въведена практика всички докторанти преди защита да подават декларация за оригиналност на данните. В Катедрата по „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ НЕ са констатирани случаи на преписване и плагиатство.

Отпечатването на научни статии **във всички издания на МУ-Варна** става след предварително рецензиране на представените материали. С цел повишаване нивото на научната продукция от 2014 г. за периодичните издания на МУ-Варна **се използва методът на „двойно сляпо рецензиране“**, както и софтуер за плагиатство, чрез ежегодно подновяван лиценз за програмата **iThenticate**. Всички изследователи от МУ-Варна имат възможност да регистрират собствен акаунт в нововъведената програма за антиплагиаризъм **iThenticate**. Желаетелите трябва да подадат заявка до Университетското издателство на e-mail: press@mu-varna.bg. Изпитите за прием на **редовни докторанти** по докторска програма **„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“**, в професионално направление 7.1 Медицина се осъществяват от предварително назначена, със заповед на Ректора на МУ-Варна, комисия. Всеки член на комисията се запознава самостоятелно с писмените работи на кандидатите, полага собствена оценка на всеки изпитен въпрос, след което оценките се събират и се определя средно-аритметичната такава за всеки въпрос от писмената работа. По този начин се спазва процедурата за обективно оценяване на труда на кандидатстващия за докторантура.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1.

Медицинският университет – Варна има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика, която гарантира високо качеството на обучение по докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в ПН 7.1. Медицина. Ръководството на МУ-Варна и Медицинския факултет осъзнава важността на мисията да провежда качествено обучение на докторантите по докторската програма, както и да въвежда иновации в обучението и научноизследователската дейност.

Целта на подготовката за придобиване на ОНС „доктор“ по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ е в съответствие с мисията, целите и задачите на МУ-Варна. Обучението се базира на официално утвърдени стандарти, записани и разработени в програми и правилници и е съобразено с действащото законодателство. Докторската програма по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ се провежда в Катедра „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ на Медицинския факултет към МУ-Варна. Цялостната дейност за обучение по докторската програма е подчинена на системата за качество в МУ-Варна, без да се пренебрегва нейната специфика. ДП по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ се включва успешно в рамките на институционалния и национален контекст за взаимовръзка между науката и практиката, адекватно на съвременните особености в развитието на тази дисциплина. В МУ-Варна са изработени и се изпълняват правила за осигуряване на академично единство, академични свободи и нетърпимост към дискриминация, съответстващи на ЗВО. Те се гарантират от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Варна.

Създадената Комисия по научна етика е гаранция за подобряване на качеството на обучението и научноизследователската дейност по докторантската програма. През отчетния период не са документирани процедури за предотвратяване и санкциониране на плагиатство. В Докторантското училище на МУ-Варна се съхранява документация за приема и обучение на докторантите, която периодично се анализира и обновява. На всеки докторант е разкрито досие с материалите, свързани с неговото зачисляване, подготовка и разработка на дисертационния труд.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите.

Критерий 2.1. Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни

По 2.1.1. ДП по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката и има ясно изразени очаквани резултати. МУ-Варна изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени. В МУ-Варна съществува цялостна стратегия за качеството на обучение и процеса на неговата реализация. Ръководството на МУ-Варна разглежда процеса на осигуряване, поддържане и непрекъснато подобряване на качеството на обучение и развитието на академичния състав като своя първостепенна задача, която гарантира устойчиво развитие на институцията. ДП отговаря на съвременните тенденции в развитието на науката и има ясно изразени очаквани резултати. Формулирането и разработването на докторантските тези произтича от актуалните проблеми в областта на фармакологията. Изследванията, които се извършват са с фундаментален и приложен характер. Много от тях могат да бъдат използвани за създаване на нови хранителни добавки и лекарства, полезни за клиничната практика. Това прави направлението високо конкурентно като резултатите от научните разработки могат да послужат за основа на нови изследвания в областта на фармакокинетиката, фармакодинамиката, фармакотерапията, познаването на нежеланите лекарствени реакции и клинично значимите лекарствени взаимодействия, а също така и в областта на предклиничното и клиничното изпитване на биологично активни вещества.

ДП по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия) ще подпомогне както развитието на научните изследвания и образованието в областта на медицината, така и усъвършенстването на практиката, свързано с употреба и разработване на нови хранителни добавки и лекарствени средства, откриване на нови ефекти на вече утвърдени лекарства, а също така проучване на честотата на клинично значими лекарствени взаимодействия, оценка, респективно превенция и/или минимизиране на възможния риск.

Спецификата на докторската програма по **Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)** се състои в съчетаването на интердисциплинарната същност на фармакологията и комплексния методологичен подход с необходимостта от специализирана задълбочена подготовка в специфична област, свързана с конкретното научно изследване на докторантите. Постигането на тази специфика е възможно поради мултидисциплинарния екипен подход, който се предлага от съвместната работа на основното звено Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия с Института по невробиология на БАН, Институт по органична химия с център по фитохимия към БАН, Катедрата по биохимия, молекулярна медицина и нутригеномика, Катедрата по обща и клинична патология, Катедрата по анатомия и клетъчна биология, Катедрата по физиология и патофизиология, Катедрата по химия, с клинични катедри, както и със сродните катедри в другите висши училища в страната. За подготовката на докторантите в **ДП по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)** преподавателският състав на Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия има установени отношения със сродни катедри на други биологични, медицински и фармацевтични факултети и институции в страната. Хабилитираните лица в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия притежават богат опит в научноизследователската и експериментална работа, разработването и реализирането на учебни програми, което е основа за успешното осъществяване на **ДП по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**. Те са с отлична теоретична и практическа подготовка, висок професионализъм и опит в учебната, научноизследователската и практическата работа. Доказателства за това са участия в

процедури по придобиване на научни степени и академични длъжности, изготвяне на рецензии, становища и др.; участие в държавни комисии за изпит по фармакология; рецензиране на публикации в списания; участие в съвместни научни проекти и др. Предлагащата докторска програма по *Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)* напълно съответства на академичната среда, предоставя възможност за развитие на нови кадри в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия.

По 2.1.2. Приемът на докторанти в МУ-Варна става съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение. Разработени са детайлни процедури за прием на редовни, задочни и докторанти на самостоятелна подготовка въз основа на действащото законодателство, публикувани на интернет-страницата на Университета. Обучението в редовна докторантура е с продължителност до 3 години при минимален срок 2 години. За редовна докторантура, кандидатът се явява на конкурсен изпит.

Обучението **в задочна докторантура** е с продължителност до 4 години при минимален срок 2 години. Съгласно ПРАС на МУ-Варна, обучението за придобиване на образователна и научната степен (ОНС) „докто“ се осъществява и в самостоятелна форма на обучение, при която обучението е с продължителност 3 години, при минимален срок – 1 година. Кандидатът предлага проект на дисертационен труд на катедрен съвет, разработен в основната му част (*литературен обзор, обосновка на дисертабилността на темата, целта, прилаганите методи*) и библиография. Обсъждането се провежда на заседание на Катедрен съвет в присъствието на кандидата, където с явно гласуване се взема решение по представения проект. При положително решение на Катедрения съвет, Ръководителят на катедрата прави доклад до Декана на съответния факултет, за зачисляване на кандидата в докторантура на самостоятелна подготовка. Факултетният съвет взема решение за зачисляването на докторанта, като утвърждава темата на дисертационния труд и научния ръководител. Ректорът на МУ-Варна, на основание решението на Факултетен съвет издава Заповед за зачисляването на докторанта.

Учебната документация на докторантите в МУ-Варна е съобразена с националното законодателство и ПРАС на МУ-Варна. Тя се обсъжда, приема и актуализира периодично, съгласно утвърден регламент на заседания на Катедрен, Факултетен и Академичен съвет.

Съгласно чл. 39 от ПРАС на МУ-Варна, се изготвя „**Досие на докторанта**“, в което се съдържат всички материали и документи, свързани с неговото зачисляване, подготовка, атестиране и разработване на дисертационния труд. Контролът по изпълнението на учебните планове на докторантите от МУ-Варна, се осъществява от научния ръководител, от основното звено, в което е зачислен докторантът и отдел „**Докторантско училище**“.

Учебната документация за обучението на докторанти съдържа следните задължителни документи: квалификационна характеристика за докторската програма; учебен план за всички докторанти в МУ-Варна; учебна програма (*тематичен план*) за профилираща подготовка; конспект за зачисляване в докторантура; конспект за докторантски минимум; индивидуален учебен план; тримесечни/шестмесечни отчети; атестационна карта.

Досието на докторанта включва: Апликационна форма на докторанта; Протокол от Катедрен съвет за разкриване на процедура за зачисляване в докторантура; Заповед на Ректора за записване на докторанта на самостоятелна подготовка, издадена на базата на Решение на Факултетен съвет; Доклад на Ръководител катедра за насрочване на изпит на докторанта; Заповед на Ректора за провеждане на изпит по специалността на докторанта; Протокол от проведения изпит на докторанта; Доклад от Ръководителя на Катедрата за предварителна защита; Доклад от Ръководителя на катедрата за разкриване на процедура за зачисляване на свободна докторантура; Индивидуален план за обучение в ОНС „доктор“ в МУ-Варна, който съдържа: наименование на структурата, в която се обучава докторантът;

тема на дисертацията; научен ръководител; вид на докторантурата; изпити и срокове за тяхното полагане; етапи и срокове за приключване на дисертацията и др.

Заетостта на докторантите се измерва в *кредити (ECTS)*. Присъждането на кредити става в съответствие с Наредбата за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. За целия период на обучение докторантите придобиват минимум 194 кредита (*ECTS*). В края на срока докторантите се отчисляват (*с доклад от научния ръководител и решение на Катедрен съвет и Факултетен съвет*) с право на защита, ако са положени всички необходими изпити, присъдени необходимия брой кредити и след успешна предварителна защита по предложение на Ръководителя на катедрата (*чл. 66 от Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна*). Процедурите по защита на дисертационен труд за образователна и научна степен „доктор” се осъществяват в съответствие с Раздел IV, Глава втора от ПРАС на МУ-Варна.

Действащата учебна документация се намира в личните досиета на докторантите, които се съхраняват в отдел „Докторантско училище“ при Медицински университет – Варна, както и в текущия архив на обучаващото звено. Текущата административна документация, свързана с докторската програма, и нейното нормативно съответствие е отговорност на отдел „Докторантско училище“ на МУ-Варна. Учебната документация по докторските програми в МУ-Варна периодично се анализира и обновява, като се взема под внимание мнението и съдействието на докторантите, потребителите на кадри и други заинтересовани страни.

По 2.1.3. Докторската програма е представена в ясна документация, която задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейности, обвързани с докторската програма. Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия на МФ към МУ-Варна провежда обучение в съответствие със съвременните тенденции в развитието на науката в областта на докторската програма. **Основни цели на обучението в докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)”** в МУ-Варна са:

- Задълбочено проучване, систематизиране, анализиране и извличане на изводи от научната литература в областта на дисертацията;
- Придобиване на високо ниво на знания, умения и квалификация за теоретична и/или приложна изследователска работа в научната област;
- Притежаване на интердисциплинарна подготовка и натрупване на знания, които да осигурят професионална адаптация към сродни области на знанието в динамичните условия на пазара на труда.

По 2.1.4. При разработването на докторските програми се прави анализ на: възможните работни места, изводи от разговори с потенциални работодатели и от заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда. Докторската програма по *Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)*, заема важно място в обучението на докторантите във Факултета по медицина на МУ-Варна. Освен научните приноси на изследванията, които се извършват от докторантите, се извеждат и много приложни заключения, препоръки и алгоритми за практическо решаване на формулираните проблеми в областта на фармакологията, развитието на професиите и образованието в сферата на медицината и др. и са насочени към разработване на практически приложими програми в областта на *фармакологията*.

Академичният състав на *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия, основно обучаващо звено по докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)”*, поддържа връзка с партньори и други заинтересовани страни (*държавни и общински институции, международни организации*), стремейки се да разширява и задълбочава професионалните си контакти в полза на студентите и докторантите. Отчитат се както потребността от кадри с високо образователно ниво и

съответен професионален профил, така и заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда.

Контактите с потенциалните работодатели и въвличането им в процеса на обучение на докторантите е от значение за установяване на потребностите от кадри с придобита ОНС „доктор“ по ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“, формулиране на научните хипотези и последваща реализация на резултатите от дисертационния труд. Провеждат се анкетни проучвания за мнението на работодателите и потребителите на кадри с придобита образователна и научна степен „доктор“. Във Факултета по медицина има създадена организация за поддържане и развитие на сътрудничеството с други висши училища и здравни организации, които са официално регламентирани чрез договори за взаимно сътрудничество. Освен официално регламентирани контакти, членовете на академичния състав на Факултета по медицина и обучаващите се докторанти, участват в съвместни образователни и научни проекти с други университети и научни институти от страната и чужбина, които са потенциални потребители на защитилите докторанти. Поддържат се контакти и с чуждестранни партньори при съвместната работа на Факултета по медицина по образователни и изследователски проекти, което високо се цени и стимулира от ръководството на МУ-Варна.

По 2.1.5. Аналогични програми за обучението на докторанти по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия) в направление 7.1. Медицина има във Медицинския факултет на Медицинския университет – София, Факултета по медицина на Медицинския университет – Пловдив, Факултета по фармация на Медицинския университет – Плевен, Медицинския факултет на Тракийски университет – Стара Загора, където има акредитирани такива докторски програми. Това позволява обмяна на опит и трансфер на кадри към българските медицински университети и експериментални звена на научни институти. Освен това тя напълно покрива и международните стандарти в това отношение, в резултат на което могат да се осъществяват успешно мобилности на докторантите.

Изследванията, които се извършват в областта на фармакологията, са с фундаментален и приложен характер. Много от тях могат да бъдат полезни за клиничната практика, което прави направлението високо конкурентно. Медицинският университет – Варна предоставя възможност на своите докторанти да публикуват научните си статии в научните списания, които издава, като: *Scripta scientific Pharmaceutica*, *Scripta Scientifica Medica*, *Scripta Scientifica Medicinae Dentalis*, *Scripta Scientifica Salutis Publicae*, специализираното студентско *Scripta Scientifica Vox Studentium* и *Варненски медицински форум*.

Участието на докторантите в Европейската образователна програма за сътрудничество *Еразъм+* дава възможността за повишаване на професионалната квалификация, разширяване на контактите, подобряване на комуникативността и мобилността, усъвършенстване на езиковите познания, придобиване на специфични знания и умения, навици за работа в екип, както и запознаване с европейските култури и традиции.

По 2.1.6. Процедурите за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторската програма по *Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)* се осъществяват съобразно действащата система за управление на качеството в Университета и вътрешнонормативните документи – Правилник за развитието на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Ръководство за управление на качеството на обучение и Процедура за разработване, мониториране, оценяване и актуализиране на докторска програма в МУ-Варна.

В *Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия*, която е основно обучаващо звено за докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ стриктно се следват действащите правила и процедури в МУ-Варна,

свързани с организацията за разработване, одобрение и контрол на документацията на докторската програма. Съвместно с *отделите „Докторантско училище“* и *„Управление на качеството и акредитация“* се провеждат анкетни проучвания с докторанти, работодатели, потребители на кадри и други заинтересовани лица. Отчитат се потребностите и мненията за състоянието на документацията. Получените резултати се анализират на заседания на Катедрен съвет и се предприемат мерки по актуализацията: Отчет на предложенията и мненията на докторантите и мерки за подобрене; Отчет на предложенията и мненията на заинтересовани лица и мерки за подобрене.

В Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия се провеждат и вътрешни одити от Ръководителят на катедрата/титуляра по дадена дисциплина (*т. нар. текущи одити*) с акцент върху следните дейности: преподаването на студенти (*качество на преподаване по време на семинарните занятия*), провеждането на текущия контрол на студентите, подготовката на статии за публикация от сътрудниците, разработването на докторантските програми и др. За периода 2017 – 2022 г. в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия са осъществени общо 29 текущи одита. Съгласно Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Варна в Отдел „Докторантско училище“ и в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия се съхранява документацията по приема и обучението на докторантите по докторска програма „*Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)*“. Упражнява се контрол върху спазването на изискванията на нормативните документи. Контролът на цялостната документация се осъществява в съответствие с Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Варна. Към Факултета по медицина е учредена и успешно функционира **Факултетна комисия по качеството** – целта е постигане на високо ниво на качество на обучение, научноизследователска и преподавателска работа. Факултетната комисия по качество поддържа масиви от собствена информация по дейността, която извършва.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1:

Установени са стандарти и е създадена организация за непрекъснат контрол по отношение на учебната документация, изработването и оценяването на програмите, текущата работа, позволяващи своевременно защита, професионална мобилност и успешна реализация на пазара на труда. Индивидуалният учебен план съдържа задължително следните компоненти: административна информация, учебна и преподавателска дейност и научноизследователска дейност. В индивидуалния учебен план на всеки докторант се задават устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейност, свързани с докторската програма.

В обучаващото звено има традиционни връзки с други звена в МУ-Варна и други медицински университети в страната, което допринася за интердисциплинарния характер на обучението по ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“. Докторската програма е сравнима с подобни програми на други висши училища у нас, ЕС и страни извън него. Това улеснява професионална мобилност на докторантите и значително повишава ефективността на тяхното обучение.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите.

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

Провеждането на обучението, ориентирано към специфичните потребности на докторантите в катедра „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ на Медицински факултет към МУ-Варна е обосновано от високата компетентност на научните ръководители в докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ и

програмата на Докторантското училище, в което водещи представители на академичната общност споделят своя опит и добри практики с докторантите.

По 3.1.1. Подготовката на докторантите в катедра „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ при МФ се реализира чрез съвременни образователни форми и методи и при използване на научните постижения по докторската програма. За обучението на докторантите съобразно съвременните научни постижения са осигурени условия на институционално и на катедрено ниво. Успоредно с класическите методи за обучение се използват модерни и интерактивни, които способстват за развитие на комуникативните навици и умения и проявата на активност към изучаваната дисциплина, която да намери адекватен израз в практиката.

Реализацията на няколко проекта по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, финансирана от Европейския социален фонд, е създала възможност за съществена промяна в интерактивността и модернизирването на преподаването в Университета. Дейностите са насочени към актуализиране на учебните програми и въвеждане на електронно базирано обучение (*използване на 3D и 4D визуализации, интерактивни дъски, текуща проверка на знанията на студентите чрез електронно базирани тестове и казуси*).

В рамките на проект „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на МУ-Варна“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ е създаден и утвърден с решение на Академичния съвет **„Център за дистанционно обучение“ (ЦДО)**. В университета функционират и ефективно се използват електронните учебни ресурси в **платформата Blackboard**. Чрез нея студенти, докторанти, специализанти и преподаватели обменят лекционен материал, допълнителни учебни материали, визуализиращи средства. Използват се съвременни информационни технологии в поднасянето на материала, в текущите проверки и семестриалните изпити, в самостоятелната работа на обучаващите се. По този начин се увеличава самостоятелната ангажираност на студентите, избягва се субективният фактор при оценяване и се освобождава повече време за практическа работа. Платформата Blackboard е достъпна и чрез мобилно приложение за Blackboard Learn+. През последните години в МУ-Варна, активно се работи по въвеждането на симулатори в обучението и създаване на **Високотехнологичен симулационен център за обучение**. Подобно обучение повишава компетентността на обучаваните при изпълнение в клинични условия. При осъвременяването на методите в преподаването и воденето на практическите занятия в Медицински университет – Варна ключова роля играе **отдел „Информационно осигуряване и технологии“**, който обединява два сектора – сектор „Софтуерни продукти“ и сектор „Компютърна поддръжка“. Със своите многофункционални възможности отделът предоставя широка гама от технически средства и решения, свързани с подготовката, представянето и онагледяването на лекциите, на упражненията и семинарите, в провеждането на учебни видеоконферентни връзки.

Поддържането и развитието на съвременни методи и форми на преподаване на учебния материал предполага осигуряване на съвременна учебна и научна литература и непрекъснат достъп до интернет-базирани обучителни ресурси и научни бази данни. Грижата за това е поета от **Библиотеката** на Медицински университет – Варна.

По 3.1.2. Докторантите се обучават посредством различни индивидуални и колективни форми при контрол от страна на научния ръководител за съблюдаване на индивидуалния план. Обучението на докторантите в докторската програма се осъществява чрез прилагането на разнообразни индивидуални и колективни форми на работа при контрол от страна на научния ръководител.

На институционално ниво обучението на докторантите в Медицинския университет – Варна се осъществява по система, която непрекъснато се актуализира, успоредно с развитието на научните постижения. Създадено е и успешно работи **Училище за докторанти**. Дейността му е насочена към развитието и разширяването на научния и

изследователски потенциал на Университета. Училището за докторанти организира специализиран интензивен курс с цел да се подпомогнат младите научни работници при изготвянето и оформянето на публикации и при разработването на дисертационните им трудове. Програмата за обучение на докторанти в Докторантското училище към МУ-Варна се актуализира всяка година. Съществена част от съдържанието ѝ е насочено към запознаване с изискванията и развитие на умения за разработването на дисертационен труд. Издадено е и специално **„Помагало за докторанти“**, което към настоящия момент се актуализира. Периодично в Университета се организират специализирани езикови курсове за подготовка на преподавателския състав, а също и на докторанти. Курсовете завършват с издаване на международни сертификати след лицензиран изпит.

С особено висока стойност е предоставената възможност за участие на докторантите в Европейската образователна програма за сътрудничество Еразъм +. Към формите на обучение на докторантите **на катедрено ниво** трябва да се добавят: тематични курсове, семинари, срещи за обсъждане на актуални теми, летни училища в България и чужбина, самостоятелна подготовка за изпити, усвояване на експериментални методи и провеждане на научни разработки. Индивидуалните форми на обучение са определени в „Индивидуалния план“ на докторанта. Всяка година от подготовката на докторанта завършва с годишен отчет за изпълнението на индивидуалния план, обсъден на катедрения съвет, където се гласува атестационна оценка и приемане насоки за следващите етапи на подготовка.

По 3.1.3. Докторантите изпълняват всички основни етапи в подготовка на дисертационния си труд, като периодично докладват пред семинар на обучаващото звено резултатите от изследователската си дейност. Научният ръководител, съвместно с докторанта, изготвят „Индивидуален учебен план“, в който са формулирани задачите в отделните етапи на разработка на дисертационния труд.

Индивидуалните учебни планове на докторантите конкретизират отделните етапи при подготовка на дисертационния труд. Индивидуалният учебен план се съхранява в досието на докторанта в отдел „Докторантско училище“ и в документация на катедрата. Контролът по спазване на индивидуалния план се осъществява регулярно от научния ръководител. Индивидуалният план на дисертанта е разработен съвместно с научния ръководител, разгледан е и е обсъден на заседание на Катедрен съвет и утвърден от Факултетен съвет. Докторантите, зачислени в редовна и задочна форма на обучение отчитат своята работа в края на всяко тримесечие, а тези на самостоятелна подготовка – в края на всяко шестмесечие. *Отчетите включват преминалите етапи от обучението им и научните изследвания, постигнатите резултати, както и преподавателската им работа през периода.* Тези отчети, съгласувани от научния ръководител и ръководителя на катедрата, се представят в отдел „Докторантско училище“.

Съгласно чл. 45 от Правилника за развитие на академичния състав, докторантите се атестират в края на всяка академична година чрез **„Атестационна карта на докторанта“**, като представят пред Катедрен съвет на първичното звено отчет за извършваните дейности, съдържащ научна част и отчет за изпълнението на индивидуалния план. Освен гласуването на становището и атестационна оценка на докторанта, се обсъждат (*при необходимост и с включване на външни, за Катедрата преподаватели, експерти*) и се приемат насоки за следващите етапи на подготовка. Предложението за атестация на докторанта, а така също и за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година, се утвърждават от Факултетния съвет. Действащата документация за прием и обучение на докторантите в Медицинския университет – Варна периодично се анализира и обновява.

По 3.1.4. Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите. Законовите разпоредби за прилагането на ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите са: ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, Правилник за развитието на академичния състав на МУ-Варна, вътрешни

правила и процедури за провеждане на конкурсни изпити по специалността за докторанти, и докторантски минимуми.

През целия период на обучение на докторантите се осъществява контрол чрез Индивидуалния план, отчета за неговото изпълнение и атестирането на докторантите по докторската програма „**Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**“.

Посредством кредитната система, подготовката на докторантите се оценява като изпълнение на:

- учебна и преподавателска дейност (*посещение на обучителни семинари и лекционни курсове по учебната програма на Докторантското училище; посетени лекционни курсове в страната и чужбина; посетени курсове към Педагогическата школа; теоретична подготовка по специалността (съгласно тематичния план на докторската програма), вкл. явяване на изпит (докторантски минимум); специализирана подготовка по темата на дисертационния труд, съвместно с научния ръководител; преподавателска дейност; участие в подготвянето на учебни материали*);
- научноизследователска дейност (*работа по дисертационния труд; публикации във връзка с дисертационния труд; участие в научни форуми; писмено разрешение от Комисията по етика на научните изследвания на МУ-Варна; поддържане на актуален научен профил в интернет; участие в организирането на научни прояви на катедрата; участие в проекти и екипи*).

Основен метод за оценка на докторантите е провеждането на атестационни процедури, съобразно критериите в атестационната карта. Докторантите полагат изпити за докторантски минимум, съгласно индивидуалния учебен план, както следва: изпит по специалността на докторската програма; изпит по чужд език в съответствие с докторската програма. Изпитът по специалността се провежда по конспект, предложен от ръководителя на **Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия** – основно звено за провеждане на обучението на докторантите по **ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в ПН 7.1. Медицина**. Със заповед на Ректора по предложение на Декана на Факултета по медицина се определя комисия в състав от най-малко три хабилитирани лица, в която участва и научният ръководител на докторанта. Изпитът по специалността е писмен и устен, включва най-малко два въпроса и е с продължителност 4 астрономически часа. Успешно положили изпита са докторантите, които са получили оценка най-малко „Много добър“ (4,50) като средноаритметичен резултат от оценяването. Изпитът по чужд език се провежда пред комисия и по конспект, предложени от департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт. Комисията се определя със заповед на Ректора по предложение на директора на департамента и е в състав от най-малко три хабилитирани лица, в която може да участва и научният ръководител на докторанта. Изпитът по език е устен и се приема за успешен, ако докторантът покаже познания по езика, минимум на ниво В1. Протоколът от изпита се предава на ръководителя на катедрата, в която е зачислен докторантът, с копие до отдел „Докторантско училище“.

Заетостта на докторантите се измерва в кредити. Присъждането на кредити става в съответствие с Наредбата за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. За целия период на обучение докторантите придобиват минимум 153 кредита. Докторантът защитава своята дисертация след публично обявена дата и публично обявено жури. Документите по процедурата за защита се оповестяват публично на сайта на Медицински университет – Варна.

По 3.1.5. Съществуват правила и комисия за разглеждане на жалби от докторанти. В Медицинския университет – Варна има ред и правила за разглеждане на жалби. Всяка жалба се завежда в деловодството на Университета, откъдето се придвижва до Ректора. В зависимост от характера на жалбата тя се пренасочва за разглеждане в съответния ресор,

където се сформира комисия от специалисти. За периода 2017 – 2023 г. в **Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия** не са постъпвали жалби от докторанти и преподаватели по ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1:

Създадени са необходимите условия за подготовка на докторанти в докторска програма по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в МФ при МУ-Варна, която да се реализира със съвременни образователни форми и научни методи по индивидуален план и чрез участие в колективно обучение в рамките на груповия учебен план за докторанти. Докторантското училище е функционална структура в МУ-Варна, която е насочена към образователните и научни потребности на докторанти и млади изследователи от всички основни звена на университета.

Всички етапи от разработката на докторантурата могат да се контролират ефективно от прекия ръководител на научното звено и чрез обсъждане на отчетите и резултатите от работата на докторантите пред катедрен съвет. ФС приема становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и го утвърждава. Създадени са нормативи всички елементи от докторантските процедури да се съхраняват в Научния отдел на МФ.

Научните ръководители на докторантите са професионалисти, признати у нас и чужбина. Ръководството на МУ-Варна и на МФ към него, осъзнават важността на мисията да провеждат качествено обучение на студентите и по докторската програма по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“, да въвеждат иновации в обучението и научноизследователската дейност и да участват в различни системи за оценяване качеството на обучение.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите.

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

По 4.1.1. Приемът и обучението на докторанти в докторска програма се осъществява в съответствие с утвърдените нормативни документи: Закон за висшето образование (ЗВО), Закон за развитието на академичния състав в Република България, Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилник за развитието на академичния състав в МУ-Варна. Информация за докторантите се обработва и съхранява в съответните първични и структурни звена на Факултета по медицина. Административната координация за обучението на докторантите е в ресора на заместник-ректора по кариерно развитие. Документацията, свързана с „жизнения цикъл“ на студентите и докторантите е част от системата за качество, която функционира в МУ-Варна и Факултета по медицина.

Документите, (публикувани на интернет-страницата на Медицински университет – Варна), очертаващи жизнения цикъл на докторантите са: Заповед за зачисляване на докторанта; Учебен план; Учебна програма (тематичен план) по докторската програма; Квалификационна характеристика на докторската програма; Индивидуален учебен план; Атестационна карта на докторанта; Отчет на докторанта; Помагало за докторанта; Комплект документи за отчисляване и защита; Анкетна карта за проучване на мнението на докторантите за удовлетвореността от качеството на обучението в съответната докторска програма и др.

В МУ-Варна функционира **Клуб на завършилите (Alumni club)** и е-архив на този клуб, чрез който възпитаниците на Университета могат да поддържат постоянни контакти помежду си, да се получава информация за тяхното професионално развитие и проблеми. Докторантите, обучаващи се в Медицински университет – Варна, са задължени да посещават обученията, организирани от Докторантското училище и/или курсовете в **Blackboard**

системата, да участват в обучителни семинари, конгреси, конференции в страната и чужбина, както и да развиват своята публикационна активност. С решение на Ректорски съвет по протокол №102/06.11.2006 г. е създаден **Център за кариерно развитие**, като обслужващо звено в структурата на Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна. От 2013 г., той се администрира от отдел „Кариерно развитие“.

По 4.1.2. Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на изследователски проекти. **Докторантите в МУ-Варна традиционно участват в реализацията на образователни и изследователски проекти.**

На всички докторанти е осигурена възможност за финансиране на дисертационния им труд от **фонд „Наука“** – фонд за финансиране на научноизследователски проекти на МУ-Варна. **Всички докторанти имат ежегодна възможност да кандидатстват съвместно със своите научни ръководители с научни проекти в изпълнение работата по дисертационния им труд за 1, 2 или 3 г., с размер на финансиране до 7 000 лв.** В допълнение, участието на докторанти в т. нар. „големи проекти“ (изследователски или инфраструктурни) с финансиране до 50 000 лв., включено в критериите за оценяване и класиране на проектите. Това е съществен стимул, който на практика гарантира участието на млади учени и докторанти във всички научноизследователски проекти, финансирани по Фонд „Наука“ на МУ-Варна. Всяка година МУ-Варна се включва в инициативата „Нощ на учените“ – съвместна инициатива на всички водещи университети в ЕС, която протича с активното участие на докторанти, млади учени, студенти и преподаватели.

По 4.1.3. Осигурени са възможности за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други висши училища или научни организации, участие в национални и международни научни форуми и др. МУ-Варна има сключени **двустранни споразумения с 59 университета от 21 европейски страни.** Процедурата за селекция на участници в мобилности по програма „Еразъм +“ се осъществява на институционално ниво и е организирана така, че да гарантира безпристрастност, прозрачност и справедливост на избора, както и липса на конфликт на интереси от страна на лицата, осъществяващи селекцията. Приета е и процедура по разпознаване и признаване на чуждестранни партньори, сключване на двустранни споразумения за академично сътрудничество и работа с международни партньори.

В обучаващото звено са реализирани 16 мобилности на докторанти в чужбина през отчетния период.

Докторантите и студентите на МУ-Варна имат възможност за изява и популяризиране на научните си разработки в ежегодно организирани от структурите на университета научни форуми – Фармацевтичен бизнес форум и научно-практическа конференция, Black Sea Symposium for Young Scientists in Biomedicine, Научни сесии с международно участие на Медицински колеж – Варна.

Участията на докторантите по докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в направление 7.1. Медицина през периода 2017 – 2022 г. в научни конгреси, конференции и симпозиуми са 37, като броят участия в научни форуми на 1 докторант е 5,28.

По 4.1.4. Създадена е административна система за регистриране на хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти. Информацията за докторантите се обработва и съхранява и в основното обучаващо звено (**Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия**), осигуряващо обучението и подготовката по ДП „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в ПН 7.1. Медицина.

През отчетния период в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия са зачислени седем докторанти по докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в професионално направление 7.1. Медицина – 3-ма докторанти в редовна и 4-ма докторанти в самостоятелна форма на обучение.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1:

В МФ при МУ-Варна е изградена добре организирана строга административна система за работа с докторантите във всички етапи на тяхната подготовка. Те имат възможност да се включват активно в научноизследователски проекти и в програмите за студентска мобилност.

Сътрудничеството с научни структури у нас и в чужбина осигурява подобряване на качеството на обучение в университета и кариерното развитие на докторантите. По докторската програма са отчетени много добри резултати. За отчетния период от зачислените общо 7 докторанти, 5 успешно са защитили ОНС „Доктор“. Един от придобилите ОНС „Доктор“ е повишен в АД „Главен асистент“ и е избран за доцент.

Създадени са много добри условия за академично развитие на докторантите, за международна мобилност, за участие в научни проекти и научни форуми, включително и такива в чужбина, за което имат финансова подкрепа от МУ-Варна.

Стандарт 5. Преподавателски състав.

Критерий 5.1. МУ-Варна има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

По 5.1.1. Подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели с необходимия профил и с доказана квалификация в областта на докторската програма. Основното обучаващо звено на докторантите по докторската програма **„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“** в направление 7.1. Медицина е Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия на Факултета по медицина при МУ-Варна. То разполага с необходимия хабилитиран преподавателски състав за обучение на докторанти по ДП **„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“** в професионално направление 7.1. Медицина.

Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия разполага с 12 членен академичен състав, на основен трудов договор към МУ-Варна, от който 3 хабилитирани и 9 нехабилитирани преподаватели, като всички са с квалификация в областта на докторската програма по **Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**.

Хабилитираните лица от Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия притежават богат опит в научноизследователската и експериментална работа: **Професор – един, дмн** с научна степен „доктор на науките“ и специалности „Фармакология“ и „Клинична фармакология и терапия“; **Доцент – един, дм** с придобитата ОНС „Доктор“ в докторска програма по „Фармакология“ и придобитата специалност „Фармакология“; **Доцент – един, дм, маг. фарм.** с придобитата ОНС „Доктор“ по докторска програма „Фармакология“ и придобитата специалност „Фармакология и фармакотерапия“.

Нехабилитираният състав на Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия включва 9 преподаватели с квалификация в областта на докторската програма **„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“**, от които всички работят на основен трудов договор в Катедрата (5 главни асистенти и 4 асистенти).

Хабилитирани преподаватели в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия, Факултет по медицина, Медицински университет – Варна

Име	ОКС	ОНС „Доктор“	АД „Доцент“	НС „Доктор на науките“	АД „Професор“	Шифър по НАЦИД	СДО
Професор – един, дмн	Магистър - лекар	ВАК Специалност 03.01.24 „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“	ВАК Специалност 03.01.24 „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“	7.1. Медицина Специалност Фармакология	7.1. Медицина Специалност Фармакология	7.1. Медицина	Фармакология Клинична фармакология и терапия
Доцент – един, дм	Магистър - лекар	7.1. Медицина Специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“	7.1. Медицина Специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“	-	-	7.1. Медицина	Фармакология
Доцент - един, маг. фарм., дм	Магистър - фармацевт	7.1. Медицина Специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“	7.4. Обществено здраве Специалност „Управление на общественото здраве (лекарствена употреба и фармакоикономика в здравеопазването)“	-	-	7.4. Обществено здраве	Фармакология и фармакотерапия

По 5.1.2. Обучаващото звено разполага с академичен състав на основен трудов договор, чиито квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за научни изследвания. Оценка на научноизследователската активност на преподавателите според правилата за оценка на резултатите от научните изследвания.

Направленията, в които се развиват нехабилитираните преподаватели в областта на докторската програма по *Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)* са: Изследване на фармакологичната активност на растителни продукти върху интактни опитни животни; Изследване на фармакологичната активност на растителни продукти и биологично-активни вещества с природен произход в различни експериментални модели: Метаболитен синдром; Остеопороза; Възпалителни чревни заболявания; Депресия; Чернодробна увреда; Остро възпаление; Изследване ефектите на растителни продукти върху здрави доброволци и пациенти с нарушения в енергийния метаболизъм.

Справката за научноизследователската дейност на хабилитираните преподаватели в областта на докторската програма по ДП „Фармакология (вкл.

фармакокинетика и химиотерапия)“ в ПН 7.1. Медицина от Секцията по „Фармакология и клинична фармакология“ при Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия на МФ, за периода 2017 г. – октомври 2023 г. включва следните данни: Пълнотекстови публикации с IF или IR - 33; публикации в реферирани и индексирани издания без IF/IR – 17; Други публикации - 37; Научноизследователски проекти – 8; Участия на научни форуми в България – 92; Участия на научни форуми в чужбина – 44; Цитирания – 1117; Монографии/глави от монографии – 2.

По 5.1.3. Основното звено, обучаващо докторанти, има утвърдени практики и успешни изяви по специалността на докторантурата и/или в професионалната област, към която тя принадлежи. Академичният състав на **Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия**, която е основното обучаващо звено на докторантите по **Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)** поддържа експертна и консултантска дейност. Хабилитираните преподаватели са с добра теоретична и практическа подготовка, висок професионализъм и опит в учебната, научноизследователската и практическата работа.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1:

Подготовката на докторанти се осъществява от хабилитирани преподаватели на основен трудов договор към секцията по „Фармакология и клинична фармакология“ при Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия на МФ, с богат професионален опит, които развиват активна научноизследователска дейност, свързана тематично с докторската програма, популяризирана чрез участие в научни форуми и висока публикационна активност. Академичният състав на катедрата упражнява системна експертна и консултантска дейност по фармакология, физиология и патофизиология.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите.

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности.

По 6.1.1. *Катедрата по Фармакология и клинична фармакология и терапия* има 5 семинарни зали, едната от които е оборудвана компютърна зала, 6 кабинета за преподаватели, 3 лаборатории, едната от които с обособена тегловна, 3 складови помещения и 1 санитарно помещение. Всички лаборатории са оборудвани с основно лабораторно оборудване за провеждане на експериментална работа. Общата лабораторна площ на катедрата е 82.2 кв.м. Лабораторната обезпеченост на катедрата включва основно оборудване и лабораторна техника (хладилници, фризери, лабораторни везни – технически и аналитична, термостати, центрофуги, вкл. микроцентрофуга, водна баня и други), специфична апаратура (течен хроматограф, спектрофотометър, рН-метър, спектрофлуориметър, стереотаксичен апарат, устройства за поведенческа активност, ELISA-Reader), необходимите стъклария, химикали и реактиви. За своята научноизследователска работа, докторантите по докторската програма „**Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**“, имат неограничен достъп както до базите, така и до лабораториите на други катедри от МУ-Варна, разполагащи със специфично оборудване и специализирана апаратура. В Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия има осигурени **4 работни места за докторанти**, разположени в преподавателските кабинети. Всеки докторант разполага с индивидуално бюро и персонален компютър с интернет връзка. За обучение на докторантите се ползват всички семинарни зали на Катедрата по Фармакология и клинична фармакология и терапия, Факултета по медицина и МУ-Варна като цяло.

Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия разполага с общо 44 компютъра, като 29 от тях са позиционирани в учебните зали и са предназначени за обезпечаване на учебно-преподавателската дейност на Катедрата. Останалите компютри са предназначени за нуждите на научноизследователската дейност на преподавателите и докторантите към катедрата. Всеки преподавател, в т. ч. докторант има неограничен достъп за работа с компютър и интернет. Научноизследователската дейност се осъществява в сътрудничество с други катедри на МУ-Варна, както от Факултета по медицина, така и от Факултета по фармация. Катедрата по Фармакология и клинична фармакология и терапия има изградени отношения и съвместни проекти с Катедрата по биохимия, молекулярна медицина и нутригеномика, Катедрата по обща и клинична патология, Катедрата по анатомия и клетъчна биология, Катедрата по физиология и патофизиология, Катедрата по химия, Катедрата по фармакология, токсикология и фармакотерапия, както и с клинични катедри; със сродни катедри от медицинските университети в страната, а така също с други научни и клинични структури, и институти, в т. ч. Българската академия на науките.

Договорът за сътрудничество на МУ-Варна с Институтите по невробиология и по молекулярна биология към БАН разширява възможността докторантите да използват съвременна експериментална, научно-техническа и клинична база.

Вивариумът, с който разполага МУ-Варна, е на разположение за експерименталната работа на докторантите при провеждане на остри и хронични опити с лабораторни животни.

В МУ-Варна са създадени **Отдел по информационно осигуряване и технологии, мултимедийна компютърна лаборатория за чуждоезиково обучение, компютърни зали за обучение на студенти, печатна база и други.**

Библиотеката разполага и с площ от 2 249 м², от които 1 000 м² са книгохранилища и 1 249 м² са активно използвани помещения, осигуряващи нормалното ѝ функциониране. Библиотеката на Медицински университет – Варна целенасочено работи за поддържане на актуалността на библиотечния фонд. Библиотеката притежава общо около 160 000 тома библиотечни единици и над 400 заглавия книги и учебници в електронен вид, набавени чрез покупка, абонамент, като дарения и по обмен. На студентите (*вкл. докторанти и специализанти*) е осигурен отдалечен свободен достъп до информацията в Библиотеката, т.е. те могат да ползват наличната литература както от личните си компютри, така и от вкъщи.

По 6.1.2. Осигурено е провеждането на експерименти и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове. МУ-Варна предоставя реални възможности докторантите да работят по **проекти**, ръководени от членове на академичния състав, включително и такива с приложна насоченост, свързани с тематиката на дисертационните им трудове. Комисията по наука към АС ежегодно обявява конкурси за иновационни изследвания, оценява и обявява наградните с финансови стимули проекти. Всеки дисертационен труд, свързан с конкретен проект с приложна насоченост, в над 90% от случаите, се подпомага финансово от фондовете за научни изследвания на Университета. Създадени са добри възможности за публикуване на съответните постижения. Разходите по защитите на дисертациите на докторантите, които са на основен трудов договор в Университета, се осигуряват от бюджета на МУ-Варна.

По 6.1.3. Осигурен е достъп на докторантите до съответни научни издания и бази данни. Докторантите по ДП „**Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)**“ имат осигурен достъп до специализирани научни издания. МУ-Варна получи лицензиран *online достъп*, финансиран от МОН, до международните бази данни *Web of Knowledge, ScienceDirect, Scopus* и *InCites*, които предоставят както библиографско-реферативна информация, така и пълнотекстови статии, публикувани в голям брой чуждестранни научни списания и сборници. Базите данни могат да се ползват безплатно от всички компютри в библиотеката, нейните филиали и компютрите от университетската мрежа. За базите данни *ScienceDirect* и *Scopus* е осигурена възможност за достъп от личните и домашни компютри

чрез парола за оторизация, като регистрацията за отдалечения достъп се извършва в библиотеката по заявка на читателите. Осигурен е достъп до тези бази чрез мобилни устройства.

По 6.1.4. В МУ-Варна е създадена традиция за развитие на научния потенциал на студенти и докторанти, и за подкрепа на научните им изяви. Едно от доказателствата в тази насока е системното организиране на студентски/докторантски научни конференции, с активното участие на докторанти и студенти и от други сродни университети, включително чуждестранни. Интернет страницата на МУ-Варна съдържа актуална информация за всички събития с научна насоченост, така че докторантите и техните научни ръководители да се информират и подготвят за участие в предстоящите научни прояви. На интернет страницата на МУ-Варна е публикуван „*Научен календар*“, съдържащ актуална информация за всички научни събития в Университета (*конференции, семинари, защити на дисертации, научни изложби, публични лекции и др.*), на които докторантите могат да присъстват в стремежа си да повишат информираността, кръгозора и професионалната си компетентност.

Привличането на млади хора към научната работа във Факултета по медицина на МУ-Варна е един от водещите приоритети в стратегията за неговото развитие. Във връзка с това са предвидени няколко различни форми на подпомагане на научноизследователската дейност на докторантите:

1. Финансиране на докторантите чрез стипендии:

- **от МОН чрез Медицински университет – Варна** – всички докторанти, които са зачислени в редовна форма на обучение получават ежемесечна стипендия. Тези средства могат да се използват за закупуване на литература, пътувания, финансиране на текущи режийни разходи и други.
- **от организации, финансиращи научни изследвания** – стипендии „Хумболт“ (Германия), стипендии „Фулбрайт“ (САЩ), стипендии на Японското посолство и др. докторантското училище на Медицински университет – Варна провежда информационни дни и периодично предоставя информация на всички докторанти, както чрез сайта на Университета, така и чрез изпращане на писма до обучаващите се, техните научни ръководители и ръководители на катедри.

2. Финансиране на научното изследване на проектен принцип:

- **Финансиране от собствения фонд „Наука“ на Медицински университет – Варна – Фонд „Наука“** стимулира развитието на научноизследователската дейност във Факултета по фармация на Медицински университет – Варна и подпомага кариерното израстване на академичния състав с акцент върху докторанти, постдокторанти и млади учени.
- **Финансиране от други проекти** – на национално и международно ниво:
 - ✓ Наука и бизнес;
 - ✓ Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
 - ✓ Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“;
 - ✓ Фонд „Научни изследвания“ на МОН;
 - ✓ Хоризонт 2020;
 - ✓ Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство;
 - ✓ Програма „Еразъм +“;
 - ✓ Програма ЗДРАВЕ на Европейската комисия - EU Health Programme.

3. Целево финансиране:

- **Зам.-ректорът по кариерно развитие** одобрява целеви финансови средства за всеки докторант според заявената от обучаващия се потребност. Одобрението се извършва въз основа на аргументация и получено предварително одобрение от научния ръководител и Ръководител катедра.

През 2019 г. МУ-Варна е бенефициент по Национална програма „Млади учени и постдокторанти“ на МОН. Програмата цели да се привлекат, задържат и развият висококвалифицирани млади учени и постдокторанти като по този начин да се осигури качествено възпроизводство на човешкия потенциал за научноизследователска работа в България. Продължителността на програмата е 3 години и финансира две групи участници: Млади учени – до 10 години след първа магистратура (вкл. докторанти, които не са защитили, ако отговарят на условието за 10-те години след първа магистратура); Постдокторанти – до 5 години след защита на ОНС „доктор“;

През акредитирания период докторантите по докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в професионално направление 7.1. Медицина към Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия са осъществили 28 публикации, от които 11 в реферирани и индексирани списания с IF или импакт ранг.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1:

Научноизследователската дейност на докторантите е строго регламентирана във вътрешни правила и разпоредби на Медицински университет – Варна. Изградените в университета специализирани лаборатории, информационна среда и библиотечни ресурси отговарят на съвременните изисквания и предоставят необходимата академична атмосфера за обучение и научна дейност на докторанти в докторската програма по фармакология. Учебната, справочната и научната литература в библиотеката на МФ е обогатена със съвременни издания по дадената специалност. Докторантите имат достъп до безплатни онлайн данни от работното си място и при работа от разстояние. Творческата активност на докторантите се стимулира организационно и финансово, което позволява те да участват в научни форуми, реализация на проекти и публикационна активност и да се възползват от възможностите за академичен обмен.

Стандарт 7. Управление на информацията.

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

По 7.1.1. МУ-Варна има нормативно утвърдена и оповестена политика за включване на докторантите и представители на заинтересованите страни (*потребители на кадри и др.*) в Системата за управление на качеството. Резултатите от извършените вътрешни одити на основните звена на Университета, както и резултатите от прилаганата система за осигуряване на качеството на обучение както на студентите, така и на академичния състав, се обсъждат системно на заседанията на колективните органи на управление и от Ръководството на Университета (*Катедрени съвети, Факултетни съвети, Програмни съвети и Академични съвети*). Правят се оценки за ефективността на системата и се вземат конкретни решения за коригиращи мерки и отстраняване на установените несъответствия.

Студентите, докторантите и външните заинтересовани страни участват във вътрешната Система за управление на качеството чрез: участие в Централната комисия по управление на качеството (*чл.193, ал.3 от Правилника за дейността на Медицински университет – Варна*); участие във факултетните/ на колежа/ филиалните комисии по качеството; проучване мнението на студентите и докторантите за различни аспекти на качеството на обучението. В МУ-Варна системно се набира и анализира информация за ефективността на прилаганата политика и методите във вътрешната система за осигуряване и поддържане качеството на образователната дейност и на академичния състав.

По 7.1.2. Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението и потребностите от промяна. Ефективността на резултатите от обучението в ОНС „доктор“ по докторска програма

„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ публично се огласява посредством официалния сайт на МУ-Варна. Авторефератите, рецензиите и становищата на докторантите се публикуват на интернет страницата на Медицински университет – Варна. Освен периодични се провеждат и текущи анализи: катедрите и учебните сектори анализират проблемите в преподаването и успеваемостта на студентите след всеки колоквиум и след всяка сесия, което е отразено в протоколите от заседанията на техните съвети.

Ръководството за управление на качеството на обучение в Медицински университет – Варна вменява като задължение на Катедрите и Учебните сектори периодично да проучват, анализират и използват мнението на студентите и докторантите при осъвременяване на методите на преподаване и оценяване.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1:

МУ-Варна има изградена стройна система за управление на информацията относно качеството на обучение на докторантите. Функционирането на системата се осигурява от регулярното обновяване на докторските програми, административната подкрепа, собствената документация, периодичните външни и вътрешни одити и публичното оповестяване на ефективността на резултатите.

Стандарт 8. Информация за обществеността.

Критерий 8.1. МУ-Варна осигурява процедури и практика за устойчиво публикуване на необходимата информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма.

По 8.1.1. За съвременно информиране на външните публики за дейността си Медицински университет – Варна използва следните институционални информационни канали:

1. официален сайт на Медицински университет – Варна - <http://www.mu-varna.bg> с версии на **български, английски и немски език**;
2. сайт на университетската *online* телевизия **MU-Vi.tv** – <http://mu-vi.tv/Pages/HomePage.aspx>
3. сайт на университетската библиотека – <https://library.mu-varna.bg/>
4. сайт на университетското издателство – <http://press.mu-varna.bg>
5. официална страница на Университета в социалната мрежа Facebook <https://www.facebook.com/MedicalUniversityVarna/>
6. институционален канал на Медицински университет – Варна в YouTube - <https://www.youtube.com/watch?v=F7isDUWRrKc>
7. и други.

Информация за реализацията на завършилите се съдържа в специални презентации, които се представят на заинтересованите страни в Дните на отворените врати. Във всички факултети се поддържа база данни за завършилите и тяхната актуална месторабота. Информацията съдържа лични данни и поради това може да бъде видяна и ползвана единствено на място в присъствието на служител. Освен напълно достъпната за обществеността информация, чрез електронната платформа **Blackboard** и сайта на университетската телевизия **MU-Vi.tv**, студентите имат достъп и до учебното съдържание по отделните учебни дисциплини. С цел повишаване на международната видимост на научната дейност на преподаватели, студенти и докторанти на МУ-Варна и повишаване на неговия рейтинг, библиотеката инициира създаването на индивидуални профили с научните публикации на академичния състав на Университета в **GoogleScholar**.

По 8.1.2. МУ-Варна оценява отговорността си към продължаващото обучение на здравните професионалисти и към развиване на здравната информираност на обществото, както и необходимостта от представяне на дейността си пред широката публика. Във връзка с това МУ-Варна има разработена, приета и оповестена **медийна политика**, (Протокол от

АС №18/13.02.2017 г.). Със Заповед на Ректора е създаден **Медиен съвет**, който има задължението да прилага и актуализира при необходимост тази политика.

За своевременно информиране за дейността си МУ-Варна използва няколко **институционални информационни канала**. Според мониторинг за публичността **ежегодно медиите отразяват над 70 теми** от научната, учебната, културната и спортната дейности на МУ-Варна. Информация за реализацията на завършилите се съдържа в специални презентации, които се представят на заинтересованите страни в **Дните на отворените врати**. Във всички факултети се поддържа база данни за завършилите и тяхната актуална месторабота. Информацията съдържа лични данни и поради това може да бъде видяна и ползвана единствено на място в присъствието на служител. Освен напълно достъпната за обществеността информация, чрез електронната платформа Blackboard и сайта на университетската телевизия MU-Vi.tv, студентите имат достъп и до учебното съдържание по отделните учебни дисциплини (по-подробно това е описано по-долу).

МУ-Варна публикува информация относно докторските програми, достъпна за обществеността на **интернет-страницата си**. **Университетската телевизия на МУ-Варна** е първата в страната университетска телевизия, с профил „здравеопазване“ и „медицина“. Програмата включва специализирана и научно-популярна продукция, изготвена от екипите на телевизията. Тя получи официално регистрация от Съвета за електронни медии през 2015 г. Университетската телевизия предлага специализирана програма за професионалисти в областта на медицината, образователна програма, здравно-просветна програма, както и информация за инициативите и събитията от университетското ежедневие. MU-Vi.tv си сътрудничи с Националния център по трансфузионна хематология – Варна, Framar.bg, фондация „Карин дом“, Варненско ендокринологично дружество, фондация „Докосни дъгата“, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“, БЧК, Дойче веле, ВВС и чуждестранни фирми за сътрудничество и реклама, на които предоставя видео материали с научна и рекламна цел. Записани интервюта и публикации в пресата от участия на представители на университета в местни и национални медии са достъпни на интернет-страницата на университета, в рубриката „Другите за нас“ и на MU-Vi.tv. МУ-Варна традиционно организира и съорганизира редица **национални и международни научни форуми**, а също така стимулира участието на преподаватели и докторанти в други научни форуми в страната и чужбина.

По 8.1.2. Докторантите могат **да се обучават и да полагат изпити в други висши училища** или обучаващи организации в страната и чужбина. Предвижда се тази дейност да се продължи и разшири, предпоставка, за което е изграденото вече сътрудничество със сродни звена в наши и чуждестранни висши училища и организации. МУ-Варна има широко сътрудничество и подписани **договори за мобилност** по програма **ЕРАЗЪМ+**.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1:

В МУ-Варна се предоставя системна информация за учебната документация и качеството на обучение на докторските програми, постиженията на докторантите, участието им в научни форуми, публикационната активност и иновационните резултати в работата им. МУ-Варна и МФ подпомагат и стимулират участието на докторантите в програмите за мобилност. Доказателство за това е големият брой участия на докторантите в научни конгреси и конференции.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите.

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

По 9.1.1. В Медицински университет – Варна се осъществява регулярен мониторинг и актуализиране на учебната документация, в т. ч. и на тези по докторска програма **„Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“**. Процесът на мониторинг, който се спазва във Факултета по медицина за докторската програма е заложен в Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна и е разписан в

Процедура за разработване, мониториране, оценяване и актуализиране на докторска програма в МУ-Варна.

По 9.1.2. Вътрешните одити в МУ-Варна се провеждат от комисии, чиито членове успешно са преминали съответното обучение. Провеждат се и анкетни проучвания, свързани с обучението на докторантите:

- Сред докторанти за удовлетвореността от качеството на обучение;
- Сред работодатели и потребители на кадри на лица с придобита ОНС „доктор“;

В Медицинския университет – Варна се организират интервюта и срещи с докторанти и работодатели (*заснети от МУ-Vi.tv*).

Констатации за изпълнение на критерий 9.1:

В МУ-Варна се осъществява редовен мониторинг и актуализиране на докторските програми, съобразно съвременната научна информация. Обсъждането на дисертационния труд преди публичната защита и приетите критерий за оценка на индивидуалните отчети на докторантите допринася за повишаване на ефективността на обучението и изпълняване на целите на дисертациите.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството.

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1. Външното оценяване на качеството на обучение в МУ-Варна се осъществява от *Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА)* при всички процедури за акредитация. При издаване на решение за акредитация Агенцията дава и препоръки. Изпълнението на тези препоръки подлежи на проверка и отчитане при процедури за Следакредитационно наблюдение и контрол (*САНК*). През оценявания период в МУ-Варна, не е осъществявано обучение на докторанти по неакредитирани докторски програми. Медицински университет – Варна е преминал външно одитиране на процесите, протичащи в Университета на база модела за съвършенство на EFQM (*European Foundation for Quality Management*), което приключва със защитаването на първо ниво (*Committed to Excellence*) и получаване на сертификат. Външен мониторинг на МУ-Варна се осъществява и от други организации (*МОН, Сметна палата и др.*). *Докторската програма по Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)* има редовна програмна акредитация от 20.04.2017 г. дадена с решение на Акредитационния съвет на НАОА Протокол №10, с оценка 9.02 за шест години до 2023 г.

Резултати от проверката:

В Медицинския факултет на МУ-Варна е внедрена успешно функционираща система за управление на качеството. Структурите на МФ, както и Катедра „Фармакология и клинична фармакология и терапия“ преминават циклично през самооценка и външно оценяване, което поддържа и подобрява качеството на докторските програми.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на направените констатации, ПКЗС предлага на Акредитационния съвет да даде право на Медицинския университет – Варна да провежда обучение по докторската програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ от професионално направление 7.1. Медицина, в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.

Председател на ПКЗС:

(проф. д-р Здравко Каменов, дмн)